

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA DO WYDANIA POLSKIEGO	9
WSTĘP	13
Od jednej formy demokracji do innej	13
Dryfowanie demokracji ku formie prezydenckiej	14
Podstawowa przesłanka – supremacja władzy wykonawczej	17
Model parlamentarno-przedstawicielski	18
Stosunek rządzący–rządzeni	20
Schyłek i redefinicja partii politycznych	23
W stronę nowych organizacji demokratycznych	26
Inny uniwersalizm demokracji	28
Cztery rodzaje demokracji	28

I. WŁADZA WYKONAWCZA: HISTORIA USIANA PROBLEMAMI

1. Sakralizacja prawa i degradacja władzy wykonawczej	33
Idea rządów prawa	33
Utopia polityczna	36
Rewolucyjna degradacja wymiaru sprawiedliwości	37
Degradacja władzy wykonawczej	38
2. Kult bezosobowości władzy i jego metamorfozy	43
Idea bezgłowej władzy	43
Władza kolegialna, niepochoząca z wyborów	45

Bonaparte: ponowna personalizacja władzy i nowe rządy woli jednostki . . .	47
Nowy wiek bezosobowości władzy	50
Francuski wyjątek czy demokratyczna nowoczesność?	52
3. Wiek rehabilitacji władzy wykonawczej	56
Nastanie tłumów i umocnienie władzy wykonawczej	56
Szok pierwszej wojny światowej i kult przywódców	60
Rozszerzenie pola działalności publicznej i schyłek prawa	67
4. Dwie pokusy	70
Ideał technokratyczny	71
Stan wyjątkowy	77
Ciągłości i zerwania	82

II. DRYFOWANIE KU PREZYDENCKIEJ FORMIE DEMOKRACJI

1. Pionierskie eksperymenty – rok 1848 we Francji i Republika Weimarska	87
Rok 1848 we Francji, czyli triumf bezmyślności	87
Konstytucja weimarska	93
Max Weber i demokracja plebiscytowa	95
Laboratorium katastrofy	99
2. Od wyjątkowości de Gaulle'a do prezydenckiej normy	103
Powojenne rozterki	103
Amerykański wyjątek	106
Gaullistowski przełom	108
Upowszechnianie się wyborów prezydenckich	113
Personalizacja władzy a system prezydencki	114
3. Forma nieunikniona i problematyczna	117
Demokratyczne mechanizmy dryfowania ku prezydenckiej formie demokracji	117
Ograniczenia legitymizacji przez elekcję	119
Prezydencki dryf demokracji i skłonności nieliberalne	122
O „niemożliwym odwrócie”	125

4. Kontrolowanie nieliberalizmu	126
Prawna regulacja wyborów	126
Przywrócenie znaczenia parlamentów w demokracji?	129
Nowe formy bezosobowości władzy	133

III. DEMOKRACJA UWŁASZCZENIA

1. Relacja rządzący–rządzeni	139
Racja panów	140
Wiek uwodzenia i manipulacji	144
Refleksja o relacji rządzeni–rządzący	146
Dwa rodzaje samorządności, samostanowienie praw	148
Nieusuwalna zewnętrzność władzy wobec społeczeństwa	150
Dominacja i asymetria	154
Demokracja jako cecha sprawowania władzy	156
2. Czytelność	158
Kontrola parlamentu nad rządem	159
Przedstawiciele pod baczłą obserwacją ludu	162
Bentham i oczy demokracji	167
Wielka widoczność i znikoma czytelność	169
Demony nieprzejrzystości	173
Prawo do wiedzy i zrozumiałości	176
Społeczna awersja do transparentności	182
3. Odpowiedzialność	184
Angielski wynalazek	185
Upowszechnienie i awarie zasady odpowiedzialności politycznej	190
Nowa definicja odpowiedzialności politycznej	193
Odpowiedzialność jako rozliczenie przeszłości	195
Odpowiedzialność za przyszłość	198
4. Reaktywność	202
Słuchać i rządzić – lekcja regresywnej historii	202
Polaryzacja i zubożenie form obywatelskiej ekspresji	208
Atrofia demokracji	212
Demokracja interaktywna	214

IV. DEMOKRACJA ZAUFANIA

1. Ludzie dobrych rządów	221
Cnotliwy książę	221
Nieskazitelný wybraniec ludu	224
Uosobienie ludu	227
Polityk z powołania	231
Mąż zaufania	234
2. Mowa prawdy	236
Kilka faktów historycznych	237
Utopie i zdrady	241
Mechanizmy mowy prawdy	245
Bitwy o mowę prawdy	248
3. Prawość	253
Trzy transparentności	254
Próba wyklarowania pojęcia transparentności	261
Instytucje na rzecz prawości	263
Systemy karania	265
ZAKOŃCZENIE	271
Druga rewolucja demokratyczna	271
Instytucje i podmioty demokracji sprawowania władzy	272
Demokracja funkcjonalna i demokracja konkurencyjna	275
Ponowne wypracowanie pozytywnego stosunku do przyszłości	276
INDEKS OSÓB	279
INDEKS WYBRANYCH INSTYTUCJI I ORGANIZACJI	287